

Ranskan suuren vallankumouksen assignnaatit

Euroopassa fiat-raham¹ juuret voidaan viedä 1400- ja 1500-lukujen taitteeseen². Tällöin italialainen lakimies Girolamo Butigella (1470–1515) ehdotti rahan arvon erottamista materiaalista eli jalometallikannasta. Aikaa kului tästä kuitenkin pari sataa vuotta ennen kuin teoriatasolta päästiin toteutukseen.

Ranskan suuri vallankumous voidaan nähdä eräänlaisena päätepisteinä Ranskan talousongelmiin, joihin Ranska oli alkuaan ajautunut Ludvig XIV (1638–1715) sotatoimien seurauksena. Suuren vallankumouksen alkaessa Ranska oli kärsinyt jo reilusti yli sata vuotta vaikeista talousongelmista, sillä maa oli ollut useita kertoja konkurssin partaalla. Tämän lisäksi Ranska ajautui vuonna 1720 skotlantilaisen John Law (1671–1729) toimesta historian ensimmäiseen pörssiromahduksen, jossa myös fiat-rahalla oli merkittävä rooli³.

Kannen taustakuvana Louis-Léopold Boillyn (1761–1865) maalaus tyypillisestä sanskulotista, vallankumouksen kannattajasta. Nimitys tulee ranskan sanasta sans culottes eli polvihousuttomat, joiksi vallankumouksellisia alettiin kutsua heidän käyttämiensä pitkien housujen vuoksi.

- 1) Fiat-rahalla tarkoitetaan rahaa, jonka arvo ei perustu mihinkään konkreettiseen, kuten kulta- tai hopeakantaan, vaan on pelkästään sopimuksen varainen. Fiat-raham valmistamista ei käytännössä mikään estä, joten rahalle on tyypillistä korkea taipumus inflaatioon. Nykyvaluutoista muun muassa euro ja Yhdysvaltain dollari ovat fiat-valuuttoja.
- 2) Kiinassa fiat-raham juuret voidaan ajoittaa Song-dynastiaan 1000-luvulle. Selgin 2003.
- 3) Ks. esim. Ferguson 2009, 113–139 ja Coggan 2012, 19–23.
- 4) Brezis & crouzet 1995, 13.
- 5) Brezis & crouzet 1995, 15.
- 6) Livre (suom. punta) vanha ranskalainen rahayksikkö, joka polveutui karolingisen ajan rahapainosta libra gallica. Yksi livre vastasi 20 soua (solidia) ja yksi sou 12 denieriä eli 1 sou = 12 denier = 1/20 livre.
- 7) Brezis & crouzet 1995, 15.

Kuva 1. 100 frangin assignaatti vuoden 1795 alusta.

Velkakirjasta fiat-rahaksi

Alkuaan Ranskan suuren vallankumouksen assignnaatit olivat korollisia joukkovelkakirjoja, joiden arvo oli sidottu kirkolta ja myöhemmin myös aristokraateilta takavarikoituun omaisuuteen. Tämän vuoksi ensimmäiset assignnaatit olivat nimellisarvoltaan hyvin suuria ja vastaavasti painosmäärältään pieneksi rajattuja. Näiden arvopapereiden haltijoilla piti alun perin olla mahdollisuus ostaa assignnaateilla kirkon omaisuutta, jonka jälkeen assignnaatit tuli suunnitelmien mukaisesti mitätöidä ja tuhota. Tällöin assignnaatit eivät vielä olleet fiat-rahaa, sillä kansalliskokouksen päätöksellä vuoden 1789 joulukuussa todettiin, etteivät assignnaatit ole rahan verrattavia maksuvälineitä.⁴

Huhtikuussa 1790 kansalliskokous päätti assignnaattien kysynnän lisäämiseksi laskea liikkeelle uusia nimellisarvoltaan pienempiä assignnaatteja, jonka lisäksi assignnaateista

tehtiin laillisia maksuvälineitä.⁵ Assignnaateista tuli fiat-raha kuitenkin vasta syksyllä 1790, jolloin liikkeelle laskettiin yhteensä 800 miljoonan livren⁶ edestä uusia assignnaatteja. Tällöin oli selvä, että kirkolta takavarikoitu omaisuus ei riittänyt kattamaan kierrossa olevia assignnaatteja. Niiden arvo perustui pelkkään yleiseen luottamukseen.

Huhtikuun 8. päivä 1793 kaikki hinnat määrättiin ilmoittamaan ainoastaan assignnaateissa. Pian tämän jälkeen – tehostaakseen lakia – kiellettiin kullan ja hopean käyttö maksuvälineenä ja assignnaateista tuli ainoa virallinen maksuväline.⁷

20.4.1792 Ranska julisti sodan Itävallalle, joka aloitti Ranskan vallankumoussodat. Sota yritettiin aluksi rahoittaa muulla tavoin, mutta lopulta ainoaksi keinoksi osoittautui assignnaattien loputon painaminen. Assignnaattien kysyntä kasvoi niihin mittoihin, että vastapainetut assignnaatit eivät ehtineet edes kun-

Kuva 2. 25 frangin mandat territorial vuodelta 1796.

nolla kuivua ennen kiertoon päätymistä. Vasta tällöin Ranskan ajautui inflaation kouriin. Tätä tietoa tukevat vallankumouksen aikaisissa sanomalehdissä säilyneet hintatiedot ja hyperinflaatio iski vasta vuonna 1795.⁸ Viimeisenä virheenä voidaan pitää toukokuusta 1793 joulukuun 1794 loppuun asti voimassa ollutta hintakontrollia (*terreur économique*), joka asetti tuotteille maksimihinnat.

Lain asettamien maksimihintojen ollessa aivan liian alhaiset sekä heikko luottamus paperirahaan ajoi Ranskan takaisin luontaistalouteen. Lain seurauksena kauppiat sulkiivat liikkeensä ja maanviljelijät jättivät mieluummin maansa viljelemättä ja teurastivat karjan omaan käyttöönsä kuin myivät niitä pilkkahinnalla lain pakottamana kolmannelle osapuolelle, kuten armeijalle. Ranska ajautui nälänhätään viljasatojen jäädessä viljelemättä.⁹ Kun hintamää-

räykset peruttiin vuoden 1794 lopussa vahinko oli jo tapahtunut. Ihmiset olivat menettäneet kokonaan luottamuksensa paperirahaan ja assignaattit olivat menettäneet arvonsa ja roolinsa maksuvälineenä. Tätä yritettiin korjata ottamalla käyttöön Ranskan frangi vuoden 1795 alussa ja vuonna 1796 frangimääräinen mandat territorial, joka kuitenkin jäi vain vajaan vuoden pituiseksi kokeiluksi (kuvat 1–2). Luottamus paperirahaan oli kokonaan menetetty. Kansalle oli ihan sama minkä niminen tai näköinen seteli oli. Se ei kelvannut.

Assignaattit vallankumouksen sanansaattajina

Vallankumouksen edetessä assignaattien arvo romahti niiden lukumäärän lisääntyessä. Ollessaan arvoltaan vähäisiä ne levisivät kaikkialle Ranskaan levittäen samalla vallankumouksen sanomaa. Nykyään Ranskan vallankumous ruumiillistuu giljotiiniin. Aikalaisille vallankumous kuitenkin ruumiillistui assignaatteihin, jopa yksi giljotiinin teräosan lempinimistä oli "planche aux assignats".

Maailman poliittisimmaksi luonnehditun taideteoksen Jacques-Louis Davidin (1748–1825) Marat'n kuolema on aikalaisteos, jossa kuvataan 13.7.1793 tapahtunutta girondisti Charlotte Cordayn puukottaman Vuoripuolueen keskushahmon Jean-Paul Marat'n kuolemaa (kuva 3). Teoksessa ainoana esineenä Marat'n kirjoittaman kirjeen¹⁰ ja mustepullon ohella on tarkasti kuvattuna viiden livren assignaatti vuodelta 1791/2, joka toimii teoksessa vallankumouksen symbolina (kuva 4). Marat'n tiedetään syyttäneen assignaatteja oman aikansa kurjuudesta¹¹.

8) Kvantiteettiteoreetikko Irving Fisherin rahanarvoa kuvaavan "vaihdon yhtälön" mukaan inflaatio alkaa laukkaamaan aina kun setelipaino käynnistetään. Hyperinflaatio ei kuitenkaan aiheutunut suoranaisesti rahan painamisesta, vaan kalliiksi käyneestä sodasta.

9) Brezis & crouzet 1995, 16-17, 33-37.
10) J-J David kuului itse jakobiineihin, joten hänen näkemyksensä mukaan Marat kirjoitti kirjettä sodassa miehensä menettäneelle naiselle, jonka liitteeksi assignaatti oli tarkoitettu. Vastapuolen mukaan Marat oli kylvyssä kirjoittamassa tappolistaa, sillä Marat tiedetään olleen kuolemantuomion kannattaja, joka hyväksyi satojen vallankumouksen vastustajien teloitukset.

11) Jaurès 1923, 131.

12) Taws 2007 & Taws 2011. Trompe l'œil (suom. silmää harhauttava) on maalaustaiteen keino, jolla pyritään harhauttamaan katsojaa illuusion keinoin.

13) Vesileimat otettiin Euroopassa ensimmäisenä käyttöön sisilialaisessa Fabrianon paperimyllyssä, jossa noin vuoden 1271 tienoilla valmistettiin ensimmäinen vesileimallinen paperi C.E. Rusconin toimittamaan Cartiere Burgon 50-vuotisjuhlateokseen. Lindgren 1998, 18.

Assignaattien symbolinen asema näkyy muun muassa lukuisissa karikatyyreissä, joita vallankumouksen vastustajat levittivät noin 10 kuukauden ajan aina kuninkaan viraltapanoon saakka. Näissä kuvataan muun muassa narreina assignaatteihin pukeutuneita ihmisiä. Assignaattien tuhoamisen jälkeen markkinoille ilmestyi useita assignaattiaiheisia Trompe l'œil -kuvia¹².

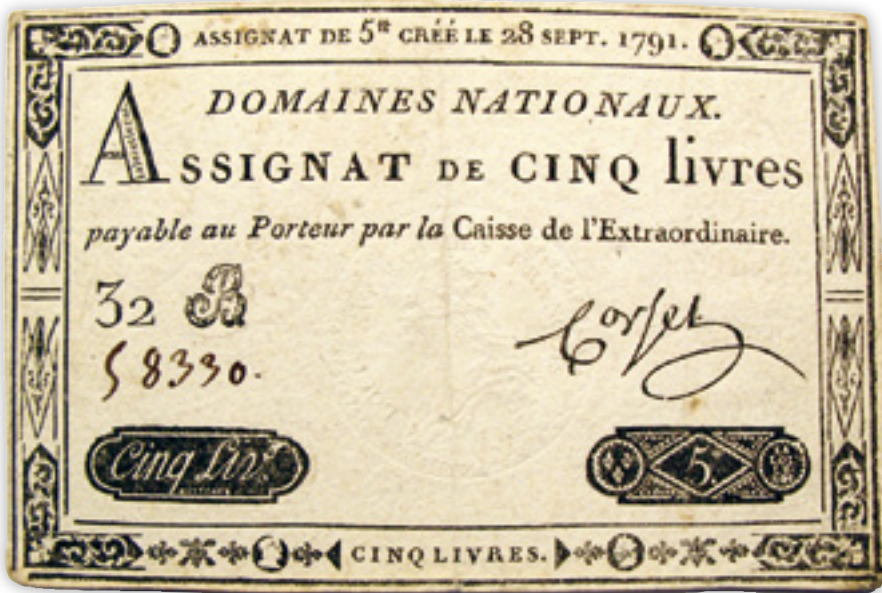
Assignaattit maksuvälineenä

Assignaattit olivat yksipuolisia, mutta aikaansa nähden hyvin pitkälle mietittyjä. Setelit olivat numeroituja, allekirjoitettuja ja päivätty ensin gregoriaanisen kalenterin mukaan ja myöhemmin vallankumouskalenterin mukaisesti.

Assignaattit painettiin vesileimalliselle paperille, joka oli yksilöity jokaiselle setelityypille omanlaisekseen, vaikka joissain tyypeissä esiintyy useammanlaisia vesileimoja¹³. Turvallisuustekijöinä vesileiman lisäksi käytettiin ns. piilopisteitä, joiden tarkoitus oli harhauttaa väärentäjiä (kuva 5). Tämän ohella käytettiin puristeleimoja, jotka tosin kuuluivat nopeasti kierrossa (kuva 6). Aikalaiset olivat tietoisia, etteivät käytössä olleet turvallisuus-

Kuva 3. Marat'n kuolema. Jacques-Louis David, 1793. Öljy kankaalle. Royal Museums of Fine Arts of Belgium. Kuva: Wikipedia commons.

Kuva 4. 5 livren assignaatti 28.9.1791.

Kuva 5. 500 livren assignaatti vuodelta 1794. Kyseisessä setelissä on 8 piilopistettä.

tekijät olleet tekniikaltaan väärentäjien ulottumattomissa. Tämä tulee ilmi tekstistä: "la loi punit de mort le contrefacteur / la nation récompense le dénonciateur" (suom. Laki rankaisee väärentäjää kuolemantuomilla / Valtio palkitsee ilmiantajan). Sisältönsä vuoksi nämä voidaan laskea turvatekijöiksi, sillä giljotiinin kultakaudella uhkaus oli syytä ottaa todesta. Vallankumouksen lop-

Kuva 6. Yksityiskohta valokuvan 1 setelin puristelemasta.

pupuolella väärentäminen oli tosin tarpeetonta, koska seteleihin käytetty paperi oli itse assignaattia arvokkaampi (kuvat 7).

Ranskan vallankumouksen eteneminen monarkiasta perustuslailliseksi monarkiaksi ja lopulta tasavallaksi näkyy assignaattien kohdalla etenkin kuningas Ludvig XVI:n muotokuvan käsittelyssä. Alun perin kuninkaan sivuprofiililla pyrittiin hankkimaan yleisön luottamusta paperirahaa kohtaan, joista osa yhä muisti Law:n paperirahakokeilun. Kansalliskokous lakkautti monarkian ja laittoi kuningas Ludvig XVI:n viralta 10. elokuuta 1792. Viimeinen seteli, jossa Ludvig XVI muotokuva esiintyy on 24.10.1792 päivätyssä 25 livren setelissä. Tämän jälkeen tasavaltaan viittaavat kuva-aiheet korvasivat monarkiaan viittanneet kuva-aiheet (kuvat 8–9). Ennen kuninkaan viraltapanoa kaikissa 25 livreä pienemmissä assignaateissa – 10 livren seteliä lukuun ottamatta – kuningas esiintyy puristelemojen kuva-aiheena. Kaikissa näitä suuremmissa seteleissä kuninkaan sivuprofiili esitettiin puolestaan painettuna.

Assignaatit edustavat tyyliltään klassisismia, joka näkyy muun muassa assignaattien kuvakenttää rajaavissa marginaaleissa. Näiden kuva-aiheet vaihtelevat heraldisesta liljasta (fleur de lys) aina vitsakimppuun (fascies), jonka lisäksi assignaattien kuva-aiheet vaihtelivat Henrik IV:stä Herakleeseen, Gallian kukkoon ja vapauslakkiin.

30.1.1796 viidensadan neuvosto äänesti assignaattien poisvedosta ja kaikkien jäljellä olevien seteleiden tuhoamisesta. Pian tämän jälkeen 19.2.1796 nykyiselle Place Vendômen aukiolle kasattiin valtava määrät assignaatteja ja niiden valmistamiseen tarvittavaa välineistöä, kuten painolaattoja ja leimasimia, jotka rikottiin ja poltettiin kansan nähden. Näiden tuhoutuessa yleisö alkoi hurrata suuren ääneen "Vive la liberté!". Näin assignaatit olivat tulleet tiensä päähän. Samassa tilaisuudessa talousministeri Dominique-Vincent Ramel de Nogarret julisti assignaattien aiheuttaneen vallankumouksen, tuhonneen sääty-yhteiskunnan, suistaneen kuninkaan valtaistuimelta ja synnyttäneen tasavallan¹⁴.

14) Lafaurie 1981, 7.

pvä/livre	10 sous	15 sols	25 sols	50 sols	5	10	25	50	60	70	80	90	100	125	200	250	300	400	500	1000	2000
19. & 21.12.1789 ja 16. & 17.4.1790															1,30		0,40			0,15	
29.9.1790								2,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5						0,44		0,15
6.5.1791					20																
19.6.1791								2,6	0,83				1,3						0,28		
19.6.1791 & 12.9.1791															0,375		0,25				
28.9.1791					20																
1.11.1791					60																
16.12.1791						10*	4														
1.4.1792	80*	80	80*	40*																	
30.4.1792					8,08*			2							0,50						
27.6.1792					20																
31.7.1792					10																
31.8.1792								1							0,50						
24.10.1792	80*	80*				78,75*	4														
21.11.1792																		3,87			
14.12.1792								11													
23.5.1793	41,28*	64,72*		153,68*																	
6.6.1793							22,12*														
28.9.1793														5,72		4,99					
31.10.1793					60																
8.2.1794																			8,38		

pvä/frangia	25	50	100	250	500	750	1000	2000	10 000
7.1.1795			11,3			0,19	5,94	5,54	1,25
11.1.1796	0,14	0,06	0,1	0,04	0,03		0		
18.3.1796	6,8*		3,99*	1,48	2,8				

Lopuksi

Ranskan suuri vallankumous oli tragedia. Suurelle yleisölle suunnattu tietokirjallisuus ei yleensä huomioi sitä kuinka valtava merkitys fiat-rallalla oli vallankumouksessa. Assignaatit toimivat polttoaineena, jolla vallankumouksen moottori pidettiin käynnissä ja rahoitettiin. Assignaatien historia osoittaa hyperinflaation olevan aina poliittinen ilmiö. Ranskan suuren vallankumouksen aikainen hyperinflaatio poikkesi moderneista teollistuneen aikakauden hyperinflaatiosta muutamalla tavalla. Ensinnäkin kierrossa oli eniten nimellisarvoltaan kaikista pienempiä seteleitä ja tähtitieteellisiä nimellisarvoja ei esiintynyt, kuten esimerkiksi Unkarissa vuonna 1946. Toisaalta tuttuja hyperinflaation elementtejä oli nimellisarvoltaan eri arvoisten seteleiden suuri lukumäärä ja kierrossa olevan rahan lukumäärän moninkertaistuminen jatkuvan rahan liikkeelle laskun seurauksena.

Kuva 7. 50 sols vuodelta 1793.

Tutkimuskirjallisuus

Butigella, Girolamo. Repetitiones in legem cum quid. In Repetitionum in varias iuris civilis leges, ed. Pompeius Limpius, 2:83-86. Venice: sub signo aquilae renovantis. 1608.

Brezis, Elise S. & Crouzet, François H. "The Role of Assignats during the

French Revolution: An Evil or Rescuer?" *Journal of European Economic History*, vol. XXIV, 1995. s. 7-40.

Coggan, Philip. *Paper promises: Debt, Money, and The New World Order*. New York. 2012.

Ferguson, Niall. *Rahan nousu.*

Maailman rahoitushistoria. (suom. Kimmo Pietiläinen). 2009.

Jaurès, Jean. *Histoire Socialiste de la Révolution Française*. Paris 1923.

Lafaurie, Jean. *Les Assignats et les papiers-monnaies émis par l'État au XVIIIe siècle*. Paris 1981.

Lindberg, N. J. *Paper Comes to the North. Sources and Trade Routes of Paper in the Baltic Sea*

Region 1350-1700: a Study Based on Watermark Research. IPH Monograph 2, Vantaa 1998.

Maurice Muszynski, *Les assignats de la Révolution Française*. 1981.

Selgin, George. "Adaptive Learning and the Transition to Fiat Money", *The Economic Journal* 113 (2003). s. 147-165.

Taws, Richard. 'Trompe-l'Oeil and Trauma: Money and Memory after the Terror', *Oxford Art Journal*, 30:3 (2007). s. 353-376.

Taws, Richard. 'The Currency of Caricature in Revolutionary France' in *The Efflorescence of Caricature, 1715-1838*, toim. Todd Porterfield, 2011. s. 95-115.

Kuva 8. 25 livren seteli vuodelta 1792. Viimeinen assignaatti, jossa Ludvig XVI esiintyy.

Kuva 9. 25 livren seteli vuoden 1793 alusta. Viittauksia kuninkaaseen ei enää löydy.

S seuraavassa on 3 enemmän tai vähemmän kiperää numismatiikkaan liittyvää monivalintakysymystä sekä jokerina tunnistustehtävä. Oikeat vastaukset lehden lopussa.

JORMA IMPPOLA

Kysymys 1)

Suomessa, kuten kaikki olemme kuulleet, on muinoin käytetty primitiivisenä rahana mm. oravannahkoja. Keski-Euroopan vauraat hallitsijat ja raharikkaat pitivät pohjoismaisia turkiksia suuressa arvossa, ja ne olivatkin haluttua kauppatavaraa. Niillä sai vaihdettua rannikon kauppapaikoissa ulkolaisilta kauppiailta kaikenlaisia hyödyllisiä, kuten esimerkiksi suolaa. Hyvälaatuinen oravannahka sai tämän vuoksi myös sisämaassa halutun ja käytetyn rahan aseman. Kuinka paljon karkeasti arvioiden oli yhden tasokkaan oravannahan vaihtoarvo tuolloin nykyajan euroina?

- a) 5 euroa
- b) 30 euroa
- c) 160 euroa
- d) 500 euroa

Kysymys 2)

Vaikka elektron-metallista (luonnosta löytyvä pitoisuusdeltaan vaihteleva kullan ja hopean lejeerinki; saanut nimensä elektron-virrasta, jonka pohjasta sitä alun perin löydettiin) ja myöhemmin puhtaasta kullasta on löyty rahaa aivan alusta lähtien, on hopea ollut historiallisesti merkittävin ja pitkäaikaisin rahajärjestelmien perusta johtuen lähinnä siitä syystä, että vain sitä on ollut tarpeeksi riittävästi rahajärjestelmien perustaksi.

Joonialainen elektron-staatteri noin 670–660 eKr. Paino 14,32 g. Tunnetaan 12 kpl. Arvo yli 50 000 euroa.

Uudella ajalla oli myös niin sanottu kaksimetallikanta monilla mailla käytössä. Kaksimetallikanta tarkoitti käytännössä sitä, että sekä hopea että kulta olivat rahajärjestelmän perustana kiinteällä keskinäisellä arvosuhteella, esimerkiksi Au/Ag 1/15,5. Kaksimetallikannan suuri ja lopulta tuhoisa ongelma oli se, että kullan ja hopean hintasuhde oli kaikkea muuta kuin vakaa hopean arvon miltei jatkuvasti heiketessä kullan suhteen.

Mikä maa otti ja milloin ensimmäisenä käyttöön puhtaan kultakannan rahajärjestelmänsä ainoaksi perustaksi?

- a) Espanja vuonna 1520 johtuen Amerikan siirtomaista saaduista kultavarannoista
- b) Portugali vuonna 1653 johtuen Brasiliasta saaduista kultavarannoista
- c) Ranska vuonna 1803 (ns. germinal franc) vallankumouksen seurauksena
- d) Englanti vuonna 1816 johtuen Napoleonin sotien aikaansaamasta epävakaudesta

Kysymys 3)

Saksa irtautui monien muiden maiden lailla kultakannasta ensimmäisen maailmansodan sytyttyä 1914. Tästä alkoi inflaatiokehitys, joka huipentui vuosien 1923–24 hyperinflaatioon. Valtionpankin (Reichsbank) lisäksi rahaa tekivät lukuisat kaupungit, osavaltiot, pankit, tehtaajat jne. Aluksi kyseessä oli pieniarvoiset hätärahat niin kolikoina kuin seteleinä, mutta lopuksi vain paperirahaa laskettiin liikkeelle. Rahan tarve oli yhä rajumman inflaation takia niin kova, että jopa Reichsbank joutui käyttämään lukuisia alihankkijoita saadakseen riittävästi paperirahaa liikkeeseen. Paperimarkan arvon vakauduttua vuonna 1924 oli sen suhde vuoden 1914 kultamarkkaan 1/1 000 000 000 000 eli biljoona paperimarkkaa vastasi vanhaa kultamarkkaa.

Painoalalla ei siis ollut työttömyyden uhkaa siinä kuin monilla muilla aloilla.

Kuinka monta painotaloa ja painajaa oli työllistettynä valtionpankin rahan painamisessa inflaation laukatessa hurjimmillaan?

- a) 41 painotaloa ja 750 painotyöläistä
- b) 53 painotaloa ja 1 500 painotyöläistä
- c) 133 painotaloa ja 30 000 painotyöläistä
- d) 156 painotaloa ja 17 000 painotyöläistä

Jokerikysymys:

Mikä raha? Halkaisija noin 5 mm ja paino 0,33 g.

KESKI-POHJANMAAN NUMISMAATTINEN KERHO R.Y. JÄRJESTÄÄ

SUOMEN NUMISMAATIKKOLIITON KEVÄTKOKOUKSEN JA HUUTOKAUPAN

16.–17.3.2013 YLIVIESKASSA, HOTELLI KÄENPESÄSSÄ

OHJELMA LAUANTAINA 16.3.

klo	11.30	Kevätkokouksen valtakirjojen tarkastus
	12.00	Kevätkokous, Käenpiika-kabinetti
	13.00	Huutokauppa-kohteet esillä, Käenpyrstö-kabinetti
	14.30	Huutokauppa, osa 1, Käenpyrstö-kabinetti
	19.00	Illtjuhla, Ravintola
		– Tervetuloitovotus, pj. Juhani Vähähyppä
		– Ylivieskan kaupungin puheenvuoro, kaupunginjohtaja Terho Ojanperä
		– Esitelmä
		– Illallinen

OHJELMA SUNNUNTAINA 17.3.

klo	9.00–10.30	Keski-Pohjanmaan kerhon jäsenten järjestämä näyttely ja keräilykohteiden vaihtoa, Käenpiika-kabinetti
	10.30	Huutokauppa-kohteet esillä, Käenpyrstö-kabinetti
	11.30	Huutokauppa, osa 2, Käenpyrstö-kabinetti

Majoitus ja huonevaraukset: Hotelli Käenpesä, Lintutie 1, 84100 Ylivieska, www.kaenpesa@hotellikaenpesa.fi

Hinta 70 €/yhden hengen huone, 94 €/kahden hengen huone. **Varaukset 08.03.2013 menessä.**

Illtjuhla: Hotelli Käenpesä, ravintola. Illalliskortin hinta on 35 €.

Huoneiden ja illalliskorttien varaukset puhelimitse numerosta 08 423 611

Tervetuloa Keski-Pohjanmaalle

Juhlarahat

114. 100mk Lahti 1989 kotelossa.....	9	12,-
115. 100mk 1991 Åland	9	12,-
116. 100mk 1996 H. Schjerfbeck pill.....	9	45,-
117. 100mk 1998 A. Aalto pill.....	9	12,-
118. 100mk 1998 Suomenlinna pill. proof.....	10	45,-

Eurorahat

119. 2€ 2004 EU laaj. 4 kpl.....	7-8	40,-
120. 2€ 2006 väärällä kartalla	7-8	40,-
121. 5€ 2003 "Juti" pill.....	9	5,-
122. 5€ 2006 Åland pill.....	9	5,-
123. 5€ 2007 its. pill.	9	6,-
124. 10€ 2005 Tunt. sotilas kotelo+tod. proof.....	10	22,-
125. 10€ 2006 Eduskunta 150v. pill. proof.....	10	18,-
126. 10€ 2008 Suomen lippu pill.....	9	15,-

Kultarahat

127. 1000mk 1992 its. 75v. kotelo+tod.....	10	220,-
128. 1000mk 1997 its. 80v. kotelo+tod.....	10	220,-
129. 50€ 2003 rahataide Au/Ar kotelo+tod.....	10	110,-
130. 100€ 2007 its. 90v. kotelo+tod.....	10	180,-

Osakekirjat

131. Eteenpäin Oy Kotka -49	8	18,-
132. Haapajären tehtaat Oy 1921 bl	7	9,-
133. Kangasalan vehnämylly ja saha Oy bl	8	6,-
134. Källby kvarn & kraftcentral Ab Kolppi -23	6	18,-
135. Littois Ab Turku 1900 bl	6	20,-
136. Mancon Oy Pori -88	8	10,-
137. Nirvanlinna Oy Tampere bl	8	6,-
138. Perniön sähkö Oy 1920.....	7	16,-
139. Pohjois-Kymen Sp jvk Kouvola 1991 2 kpl.....	8	8,-
140. Puusarja Oy Lahti -48.....	8	14,-
141. Pälkjärven sähkö Oy -43 luov. alue.....	8	22,-
142. Repola-Viipuri Oy 1943 bl.....	8	16,-
143. Rymättylän säilyke Naatali -64	8	16,-
144. Sisu Oy -89 pörssi sp	8	9,-
145. TV-Lindfors Oy Tampere -66	8	9,-
146. Urheilu ja kalastus Oy Oulu -30.....	8	14,-
147. Vaasan pitsitehdas Oy 1917.....	7	12,-
148. Liperin telefooni-osakeyhtiö Liperi 1896.....	8	22,-
149. Suojeluskuntalaisten urheiluliike Oy Viipuri 1921	7	15,-
150. Kello ja silmälasit Oy Lappeenranta 1949.....	8	12,-

Setelit Suomi

151. 25p ja 50p 1918.....	9	12,-
152. 1mk 1915 SA Nr 11250454.....	9	12,-
153. 1mk 1963 A0043663 tähti SIM-ENG	8	15,-
154. 5mk 1886 Nr 3775343 vl keskellä	5	90,-
155. 5mk 1922 N0074262 RYT-THE.....	5	12,-
156. 5mk 1922 LC A0270241 KAL-WAH.....	9	22,-
157. 5mk 1945 LA A2812941-2 TUO-CAR 2 per....	9	12,-
158. 5mk 1963 LA D0155335 tähti KOI-LUU	9	10,-
159. 10mk 1889 Nr 2182233.....	5	150,-
160. 10mk 1922 LB C0446921 BUR-ASP.....	9	110,-
161. 10mk 1945 LA C4646263-4 KEK-ALS 2per. ...	9	12,-
162. 10mk 1986 1993872266-7 ALE-KOI 2 per.	9	10,-
163. 20mk 1922 LC Z0256174 RAN-ASP.....	6	18,-
164. 20mk 1945 LA C9369086 KIV-CAR	9	10,-
165. 50mk 1909 LA Nr 1555409.....	5-6	240,-
166. 50mk 1939 LD B8698942 RAN-WAH kynäm.	6	32,-
167. 50mk 1945 LA C 5241410 KEK-CAR LII.....	6	15,-
168. 50mk 1977 A 5227336 KAR-NAR	9	10,-
169. 100mk 1955 A 0052166 tähti JUT-SAC.....	6	12,-
170. 100mk 1957 A 0189463 tähti SIM-ENG	5	12,-
171. 100mk 1963 LA E0232712 tähti SIM-LIN	9	180,-
172. 500mk 1909 kv Nr183853	8	130,-
173. 500mk 1945 LB E7349376 WAR-KIL	5	85,-
174. 500mk 1975 A467380 KUL-LUU keft.lanka....	8	105,-
175. 500mk 1975 A0003857 tähti HET-TAM musta lanka.....	7	220,-
176. 1000mk 1945 LA A1366873 KIV-ALS.....	7-8	120,-
177. 1000mk 1955 P6502933 vl I WAR-ENG	8-9	65,-
178. 5000mk 1955 C7320300 WAR-ASP	8	180,-

Ulkolaiset kolikot

179. Australia 5D 2000 Sydney KM381 proof. kot.	10	15,-
180. Australia 5D 2000 Sydney KM308 proof kot. .	10	15,-
181. Itävalta 200SC 1995 (olymp.100v.) KM3027 proof. kot.	10	15,-
182. USA 1D 1997 poliisien MM proof kot.	10	20,-
183. USA 1D 2002 Salt Lake City proof kot.	10	15,-
184. Venäjä/NL vuosilajitelma 1981 kotelossa p.vikaa?	9	12,-
185. Venäjä/NL vuosilajitelma 1985 muovivakuumissa	9	15,-

Kirjallisuus

186. Allekirjoitusten viidakossa 1987 Mönkäre, Hamari, Sali.....	40,-
---	------

Rahamuseon uusi näyttely "Pörssi Helsingissä 100 vuotta"

Rahamuseon vaihtuvassa näyttelyssä esitellään Helsingin pörssin satavuotisen toiminnan kohokohtia eri vuosikymmeninä. Pörssi on muuttunut ajan mukana kansainväliseksi toimijaksi. Talouden myllerrykset ovat näkyneet myös pörssissä: lasku- ja nousukaudet, sota-aika, jälleenrakentaminen, rahoitusmarkkinoiden vapautuminen ja jatkuva kansainvälistyminen. Pörssitoimintaa ei ole Suomessa aiemmin esitelty yhtä laajasti.

Suomen ensimmäinen varsinainen pörssi-istunto pidettiin 7.10.1912. Pörssitoiminnan juuret ovat Suomessa kuitenkin jo 1860-luvulla. Toiminta oli aluksi epä säännöllistä, osakkeilla ja muilla arvopapereilla käytiin kauppaa satunnaisissa epävirallisissa pörssi-huutokaupoissa. Säännöllinen ja järjestäytyneet pörssi-

Pörssisali vuonna 1937. Sähkömekaaninen noteeraustaulu otettiin käyttöön vuonna 1935.

toiminta alkoi lokakuussa 1912 Helsingin Fabianinkadulla sijaitsevassa pörssitalossa.

Näyttelyssä on esillä alkuperäisiä asiakirjoja ja hieno kokoelma suomalaisten yritysten osakekirjoja eri aikakausilta. Näyttely on auki loppukesään asti.

Suomen Pankin rahamuseo sijaitsee Helsingin Kruununhaassa osoitteessa Snellmaninkatu 2. Rahamuseoon ei ole sisäänkäymaksua.

116. 10 mk 1971	8	5,-	126. 1 mk 1964-72 (9 kpl)	6-8	6,-
117. 10 mk 1975	8	5,-	127. 5 mk 1972,93	7-2	3,-
118. 10 mk 1977	8	5,-	128. 5 p, 10 p, 2 cent 1916- (27 kpl)	2-3	3,-
119. 25 mk 1978	8	7,-			
120. 25 mk 1979	8	7,-	Setelit:		
121. 50 mk 1981	9	10,-	129. 10 mk 1963 Litt A tähti ja tavall	4-5	10,-
122. 50 mk 1982	8-9	10,-	130. 10 mk 1980 tähti ja tavall	4-5	10,-
123. 10 p 1963-72 (10 kpl)	6-8	3,-	131. 10 mk 1980 Litt A tavall ja 199	4-5	10,-
124. 20 p 1963-72 (10 kpl)	6-8	5,-	132. 10 mk 1986 tavall ja 199	3-5	10,-
125. 50 p 1963-72 (10 kpl)	6-8	6,-	133. 500 mk 1975 muovil	4-5	100,-

Rahautisia

Toinen eurosetelisarja eli Europa-sarja

Euroopan keskuspankki (EKP) ja eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit valmistautuvat toisen eurosetelisarjan käyttöönottoon. Toisen sarjan setelien vesileimassa ja hologrammissa näkyy uutena piirteenä kreikkalaisesta mytologiasta tutun Europa-neidon kasvokuva, mikä vuoksi setelisarjaa kutsutaan myös Europa-sarjaksi. Uuden sarjan setelit lasketaan liikkeeseen vähitellen usean vuoden aikana. Ensimmäiseksi otetaan käyttöön 5 euron seteli toukokuussa 2013.

Setelinvalmistustekniikka on kehittynyt siitä, kun ensimmäinen eurosetelisarja otettiin käyttöön yli kymmenen vuotta sitten. Toisen sarjan seteleissä on siis aiempaa kehittyneempiä turvatekijöitä, joiden ansiosta euroseteleitä on entistä vaikeampi väärentää. Tänäpäin julkistettiin kolme uutta turvatekijää: kasvokuvavesileima, kasvokuvahologrammi ja hohtavanvihreä numero.

Uuden eurosetelisarjan ulkoasu on kehitetty ensimmäisen sarjan pohjalta. Aihepiirinä säilyy "aikakaudet ja tyyliuunnat", ja myös hallitsevat värit pysyvät ennallaan. Ulkoasua on kuitenkin hieman muutettu uusia turvatekijöitä varten. Näin uudet eurosetelit on helppo erottaa ensimmäisen sarjan seteleistä. Uudessa sarjassa on samat seteliarvot kuin vanhassa: 5, 10, 20, 50, 100, 200 ja 500 euroa. Uusi sarja otetaan käyttöön seteliarvo kerrallaan: 5 euron setelin jälkeen otetaan käyttöön 10 euron seteli, ja siitä edetään järjestyksessä yhä suurempiin seteleihin.

Liikkeessä on aluksi rinnakkain molempien sarjojen euroseteleitä. Vähitellen ensimmäisen sarjan setelit kuitenkin poistetaan kierrosta, ja lopulta ne lakkaavat olemasta laillisia maksuvälineitä. Ajankohta ilmoitetaan

hyvissä ajoin. Ensimmäisen sarjan setelit eivät silloinkaan menetä arvoaan, vaan eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit vaihtavat niitä uusiin seteleihin rajoittamattoman ajan.

Uusien 5 euron setelien ulkoasu julkistetaan 10.1.2013, ja luottolaitokset alkavat saattaa seteleitä kiertoon käteisautomaattien ja asiakaskassojen kautta toukokuussa 2013.

EKP ja eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit valmistelevat tiedotuskampanjaa, jossa uudesta eurosetelisarjasta tiedotetaan useiden viestintäkanavien välityksellä. Kampanja toteutetaan koko euroalueella vuonna 2013, ja siinä avustaa kaksi tarjouskilpailun kautta valittua mainostoimistoa.

EUROOPAN KESKUSPANKIN TIEDOTE

Andrej Hlinkan ritarikunta Rad Andreja Hlinku

Slovakian ritarikuntien hierarkian toinen ritarikunta on nimetty slovakialaisen kansallissankarin mukaan, joten aloitamme hänen lyhyellä elämäkerrallaan.

Andrej Hlinka syntyi 27.9.1864 lautturiperheen poikana Cernovassa. Paikallisen opettajan huomattua pojan lahjakkuuden, tämä pääsi ensin opiskelemaan kahteen eri lyseoon ja lopulta lukemaan papiksi Spišin pappisseminaarissa. Hlinka valmistui papiksi 1889. Pastorina hän ei kuitenkaan tyytynyt huolehtimaan vain seurakuntalaistensa sielunelämästä. Sen lisäksi Hlinka pyrki edistämään myös paikallisten maallista hyvinvointia, perustaen maanviljelijöiden yhteistyö- ja avunanto yhdistyksiä, elintarvikekollektiiveja, raittiusyhdistyksiä ja lukuseuroja. Näin ollen oli vain ajan kysymys ennen kuin aktiivinen pastori alkoi kiinnostua politiikasta. Hlinka liittyi katoliseen kansanpuolueeseen (Katolikus Néppárt), jonka aktiivina hän puolusti katolilaista etiikkaa sekä ajoi slovakialaisten etua Unkarissa¹.

Hlinkan aktiivinen poliittinen toiminta² ei kuitenkaan miellyttänyt viranomaisia eikä kirkkoa ja hänet erotettiin virastaan paikallisen piispan toimesta kesäkuussa 1906. Pidätys ja oikeudenkäynti seurasivat myöhemmin ja hän sai sakkojen lisäksi kahden vuoden vankeusrangaistuksen Unkarin vastaisesta kansankiihotuksesta. Lokakuussa 1907 Cernovan asukkaat pyysivät viran-

1. Ritarikunnan 1. luokka

omaisilta vapauttamaan Hlinkan, jotta tämä voisi vihkiä uuden paikallisen kirkon. Kielteisen vastauksen jälkeen asukkaat kiihtyivät piispan lähetettyä toisen edustajan ja seu-

ranneessa sekasorrossa edustajan saattajina toimineet santarmit avasivat tulen väkijoukkoon. Cernovan verilöylyksi kutsutun välikohtauksen aikana 15 ihmistä menetti hen-

1) Slovakian alue kuului tällöin Itävalta-Unkarin unkarilaiseen puoliskoon.

2) Joka jatkui katolisen kansanpuolueen hajottua sisäisiin ristiriitoihin.

kensä. Hlinkan päästyä vankeudesta hän jatkoi poliittista toimintaansa ajaen Slovakian irrottautumista Itävalta-Unkarista. Hänet valittiin heinäkuussa 1913 Slovakian kansanpuolueen puheenjohtajaksi.

Maailmansodan aikana puolueen toiminta oli enimmäkseen maanalaista. Kun sekä tšekien että slovakialaisten itsenäistymispyrkimykset toteutuivat tšekkien kansalliskomitean julistaessa Tšhekkoslovakian itsenäiseksi 28.10.1918, Hlinka yhtyi Slovakian kansalliskomitean jäsenenä mukaan julistukseen autonomian lupauksien saattamana kaksi päivää myöhemmin. Hlinka pyrki ajamaan Slovakian autonomian asiaa myös Pariisin rauhanneuvotteluisa 1919, mutta saapui paikalle liian myöhään vaikuttaakseen tapahtumien kulkuun³. Kun autonomia ei tšekkien vastustuksen johdosta toteutunutkaan, Hlinka jatkoi Slovakian autonomian ajamista Tšhekkoslovakiassa. Hänen asemaansa kuvaa ehkä parhaiten Slovakian kansanpuolueen nimenmuutos vuonna 1925 Hlinkan Slovakian kansanpuolueeksi. Hlinka oli sotienvälisenä aikana Tšhekkoslovakian parlamentin jäsen, paavillinen kamariherra (1924) sekä kunniaprelaatti (1927). Hän kuoli 16.8.1938.

Andrej Hlinkan ritarikunta

Andrej Hlinkan ritarikunta perustettiin 2.2.1994 lailla 37/1994, kolmessa luokassa tunnustuksena Slovakian kansalaisille erinomaisesta ansioitumisesta Slovakian tasavallan luomisessa. Käytännössä tämä useimmiten tarkoittaa ansioitumista Slovakian ns. hellän vallankumouksen aikana vuonna 1989. Ritarikunnan luomisella juhlistettiin myös Slovakian itsenäisyyden vuosipäivää. Ritarikuntaa myöntää Slovakian presidentti hallituksen suosituksesta vain slovakialaisille sotilaille ja siviileille ja se voidaan myöntää myös postuumisti. Ritarikunnan myöntäminen rajattiin perustamishetkellä viiden vuoden jaksolle perustamisesta lähtien.

3) Koska Hlinka oli toiminut ilman virallisen valtuuskunnan ja kansalliskokouksen hyväksyntää hänet pidätettiin sekä erotettiin kansalliskokouksesta tämän omaaloitteisuuden vuoksi.

2. Ritarikunnan 2. luokka

Ritarikunnan merkit

Ritarikunnan merkki koostuu heraldisesta ruususta, jonka keskellä on valkoisen emalinen hopeareunainen risti. Ristin läpi kulkee alaspäin osoittava nuoli. Ristin pyöreässä keskuskilvessä on Andrej Hlinkan vasemmalle katsova profiili. Heraldinen ruusu on kullattu hopeinen ensimmäisessä sekä toisessa luokassa ja hopeinen kolmannessa luokassa. Merkin kääntöpuolella keskellä on Slovakian vaakuna jota ympäröi teksti " ZA ZÁSLUHY O VZNIK SLOVENSKEJ REPUBLIKY" (Ansioista Slovakian tasavallan perustamisen hyväksi) ja valmistusnumero.

Merkki kiinnittyy nauhaan tapahtuu tyyliteltyyn ruusukkeeseen kautta.

Ensimmäisen ja toisen luokan tähdet ovat ritarikunnan yllä kuvatun merkin kaltaisia, mutta niissä heraldisen ruusun taustalla on briljeerattu 10-sakarainen tähti. Tähti on ensimmäisessä luokassa kullattu ja toisessa luokassa hopeinen. Tähtien kääntöpuolilla on Slovakian vaakuna jota ympäröi teksti "SLOVENSKÁ REPUBLIKA" (Slovakian tasavalta) sekä valmistusnumero. Tähtien kääntöpuolella on kiinnitysneula.

Ritarikunnan nauha on sininen valkoisella keskusraidalla.

Mitat

Luokka	Läpimitta	Nauhan leveys
1. luoksa (+tähti)	65 mm (90 mm)	90 mm
2. luokka (+tähti)	60 mm (85 mm)	38 mm
3. luokka	60 mm	38 mm

Toista ja kolmatta luokkaa kannetaan kaulanauhassa. Ensimmäistä luokkaa taas kannetaan rinnan yli kulkevassa olkanauhassa. Ensimmäisen ja toisen luokan tähtiä kannetaan vasemmalla puolella rintaa.

Myönnöt

Kuten jo mainittiin yllä, ritarikuntaa myönnetään vain slovakialaisille erinomaisesta ansiotumisesta Slovakian tasavallan luomisessa sekä sotilaille että siviileillä ja myös postuumisti, jolloin merkki annetaan saajan lähiomaiselle.

Ritarikuntaa on myönnetty seuraavasti 1994–1999:

Luokka	Myönnöt
1. luokka	47+1
2. luokka	27
3. luokka	–*
Yhteensä	74+1

*Kolmannen luokan myöntöjä ei ole tilastoitu.

Ritarikuntaa on siis myönnetty tietyvästi 74 henkilölle vuosina 1994–2003. Lisäksi ritarikunnan ensimmäinen luokka myönnettiin poikkeuksellisesti tämän vuoden alussa postuumisti slovakialaiselle ekonomistille Hvezdoň Kočtúchille ansioista Slovakian tasavallan luomisessa, elinikäisistä saavutuksista taloudellisen teorian sekä Slovakian talouden kehittämisessä.

Lopuksi vielä kiitokset Slovakian suurlähetystölle ja Slovakian tasavallan presidentin kanslialle avusta artikkelin teossa.

As a final point, I'd like to thank the Slovak Embassy in Finland and the Office of the President of the Slovak Republic for their help in completing the article.

Jos on kysymyksiä tai kommentoitavaa, positiivista tai negatiivista, kirjoittajaan voi ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteessa antti.ruokonen@netikka.fi.

Graus, Igor: State Decorations of the Slovak Republic

Slovakian tasavallan laki 37/1994 koskien Andrej Hlinkan ritarikuntaa <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/title/Rad-Andreja-Hlinku/t/29919>

Slovakian tasavallan presidentin sivut <http://www.prezident.sk/>

Kuvat:

Images 1-3: Provided by the Office of the Slovak President, Photographer: Marian Garaj

Kuvien 1-3 lähde: Slovakian tasavallan presidentin kanslia, valokuvaaja: Marian Garaj

3. Ritarikunnan 3. luokka

Sakuroita ja personoituja osakekirjoja

Kirkkaan punainen paavi tervehti minua Vatikaanin 50-senttissä. Mitä ihmettä?

- "Itse en koskisi niihin pitkällä tikullakaan."
- "Pilalla!"
- "Onko väritetty raha enää numismaattinen raha?"

Nettikeskustelu väritetyistä kolikoista aaltoilee kiihkeänä, ja keskustelussa on vallalla kovin negatiivinen sävy. Ovatko väritetyt kolikot kuten 7 päivää -lehti, jota kukaan ei osta, mutta silti sitä myydään paljon?

Yksilöllisen sisällön kaipuu

Ihmiset kaipaavat koko ajan lisää juuri itselle personoituja asioita. Jotakin minua varten suunniteltua, juuri minulle tehtyä. Suuryritykset suunnittelevat kuumeisesti, kuinka kootaan juuri minun matkapuhelinliittymä. On valtava haaste yrittää miellyttää kaikkia ja tarjota jokaiselle jotakin. Pankit miettivät kilvan, kuinka arkinen pankkikortti saadaan näyttämään juuri minun omaltani. Jo vuosia on ollut mahdollista tilata omat itse suunnitellut postimerkit. Molempien kysyntä on valtava.

Samaan aikaan muuttuu myös ihmisten värimaku. Siinä missä minua opetettiin 1980-luvulla maalaamaan kotini seinät maalarinvalkoisella (värikoodi 6066), tänään esimerkiksi Marimekko höykyttää koneistaan ulos entistä räväkämpää kuoseja kirkkaine väriyhdistelmineen. Ihmisille on entistä tärkeämpää olla yksilöllinen ja tuoda oma persoonallisuutensa esille. Harmaata ei ole enää lauantaimakkarakaan.

Internet on mahdollistanut tiedon liikkumisen, mikäli tietoa vain on olemassa. Netissä on kymmenit-

täin erilaisia tuunaus-blogeja, joissa ihmiset esittelevät kuvin ja tarinoin ehostamiaan huonekaluja, vaatekappaleita tai polkupyöriä. Vanha hylätty senkki tai harmaa mantteli ovat kuin uudesti syntyneitä, kun ne on kunnostettu ja koristeltu juuri omien mieltymysten näköisiksi. Tällaista ei ole kenelläkään muulla. Ideat saavat pulputa vapaasti, ja ne jaetaan omassa suhdeverkostossa. Yksilöllisyyttä arvostetaan, ja se halutaan myös näyttää.

Keräilyn personoituminen – tämä on juuri minua varten tehty!

Keräilyssä personointihalua on tuonut tarjolle väritetyt kolikot ja lisäpainatetut osakekirjat. Kolikon osta-

ja on mieltynyt siinä oleviin väreihin ja siihen, että värimaailma kuvaa juuri häntä. Personoidun osakekirjan ostaja mieltää osakekirjan tarinan liittyvän osaksi omaa tai saajansa elämäntarinaa. Molemmat koskettavat henkilökohtaisia tunteita, joita joku toinen on kokenut.

Keräilyn näkökulmasta syntyy aivan uudenlaisia kokoelmia, kun vihreästä tykkäävä alkaa kerätä kaikkia kolikoita, joissa on vihreää. Tätä ei olisi voitu kuvitella pelkän rahapajan lyönnin perusteella. Moni keräilijä miettii, että juuri rahapajan erilaisissa lyönneissä on ne keräämisen arvoiset eroavaisuudet. Toiset kuuntelevat suu auki, että mikä ero niissä nyt sitten on.

Vastaava yksilöinti näkyy myös personoiduissa lahjaosakekirjoissa.

Kuinka monta kertaa olemme saaneet lahjoja, joissa ei ole ollenkaan ajateltu lahjansaajaa? On vain ostettu jotakin tietynhintaista velvollisuuden vuoksi. Lahjan ostaminen on yksi vaikeimmista asioista, etenkin jos lahjansaaja kertoo helposti mielipiteensä saamastaan lahjasta. Mutta minkälaisia ajatuksia tuokaan lahjansaajalle vanha Porin Puuvilla-tehtaan osakekirja vuodelta 1954, joka on painettu hänen omalle nimelleen? Hän on ehkä joskus jo työskennellyt tehtaalla, opiskellut siellä tai on vasta löytämässä työpaikan tulevassa kauppakeskuksessa. Porin Puuvillan vanha tehdas muuttuu moderniksi kauppakeskukseksi joulukuksi 2014. Rakennuksen hieno historia säilyy, ja elää ajassa edelleen.

Kulinaristi muistaa ehkä unohtumattoman illallisen töölöläisessä ravintolassa, jossa oli aivan erityinen tunnelma. Ruokalistalla tarjoihtiin majavaa, ja paikka oli vanha suojeluskuntatalo. Ravintola oli Moti, jonka vanha osakekirja kunnioitti rakennuksen henkeä. Muistot Pohjolasta jatkuvat muistona seinällä ja kehyksissä. Minun nimelläni.

Personoinnin ja keräilyn yhteensovittaminen

Entä ne näkemykset kolikoiden tai osakekirjojen pilalle menosta? Totta kai asian voi halutessaan nähdä näinkin. Toisaalta värityksen saa pois, ja tarjolla on myös koristelemattomia rahoja. Osakekirjaan taas painetaan lisää tietoa vasta ostamisen jälkeen, ja omistaja saa toki tehdä omaisuudelleen mitä haluaa. Personointi ei kadota kolikoita tai osakekirjoja mihinkään. Kyse on vahvojen ja juuri itselle tärkeiden tunteiden lisäämisestä keräilyyn.

Tässä kohtaa on paikallaan miettiä, mitä keräily ylipäätään on. Minusta keräilyn tarkoitus on tuottaa iloa ja tyydytystä keräilijälle itselleen. Eri ihmiset kokevat riemua erilaisista asioista, mutta sitä iloa ei tarvitse selittää tai puolustella kellekään.

Personoinnille on nyky-yhteiskunnassa selvästi tilauksensa. Tämä on tullut todistettua myös keräilyssä. Väritettyjä kolikoita tehdään entistä enemmän, ja personoiduista osakekirjoista tykkäsi Internetissä

kolmessa päivässä enemmän ihmisiä kuin keskimäärin suomalaisessa keräily-yhdistyksessä on jäseniä. Voidaan puhua menestyksestä. Lisäksi tykkääjät ovat jakautuneet iältään yhteiskunnan ikäpyramidin mukaisesti eli mukana on myös nuoria. Juuri niitä nuoria, joita ukkoutuvat keräily-yhdistykset kaipaavat jäsenikseen.

Jokaisesta tykkääjästä ei varmasti tule keräilijää, mutta tuoreiden ideoiden ja yksilöllisten kohteiden ansiosta keräily näyttäytyy ihmisille aivan uudessa ja kiinnostavassa valossa. Se taas luo pohjaa koko keräilyharrastuksen laajenemiselle. Väritetyt kolikot ja personoidut osakekirjat tuovat sävyjä arkeen juuri saajansa huomioivalla tavalla. Milloin Sinä sait viimeksi lahjan, joka on tehty juuri Sinulle?

Lahjaosakekirjoihin voit tutustua tarkemmin sivuilla www.osakekirja.fi.

ANTIUKKI- ja KERÄILYESINEITÄ

**Seteli- kulta- hopea- ym.
VANHOJA RAHOJA
Harvinaisiakin!**

AARREAITTA
Oskelantie 1, 00320 Helsinki
p. 050-3699599

Avoinna:
ti ja to 11-17 la 11-15

Muulloin sop. mukaan
HUOM! Liike voi olla suljettu lauantaisin messu-, huutokauppa- ym. tapahtumien takia, joten varmista aukiolo puhelimitse!

Tervetuloa Arvo Leppänen

Uutta kirjallisuutta

Numismaatikko ja varianttien tutkija on työstänyt nuseiden vuosikymmenten varianttien tutkimustyönsä tulokset täksi muhkeaksi kirjaksi. Varianteiksi on tässä teoksessa määritelty samana vuonna lyödyt rahat, joiden lyöntiin on rahapajassa käytetty eri meistejä. Kuten tiedetään, kuluvat ja jopa särkyvät mestit rahanlyöntin yhteydessä ja suuria lyöntimääriä tuotettaessa on kuluja tai rikkoutuneita meistejä korvattava uusilla. Jos mestit eivät ole toistensa identtisiä kopioita, ovat eri mestein lyödyt rahat tunnistettavissa pienistä eroista, joita meistien kaiverrustyön välillä esiintyy. Erot voivat vaihdella huomattavista (vaikkapa mallin 1876 10-pennisessä esiintyvät variantit iso ja pieni 6) pieniin yksityiskohtiin, joita ei ehkä edes huomaa ilman suurennuslasia.

Suomalaisten metallirahavarianttien "kulta-aikaa" oli autonomian aika ja toisen maailmansodan aika, jolloin aluksi alkeellisempi käsityövaltainen meistien valmistustekniikka ja myöhemmin kiireessä toteutettu hyvin runsas rahanlyönti johti lukuisien, mitä kiinnostavimpien varianttien syntyyn.

Varianttien keräily on ollut suosittua jo pitkään, ja monet ns. perusvariantit on tunnettu ja osa niistä on sisällytetty julkaistuihin rahaluetteloihin. Tosiasia kuitenkin on, että perusteellista tietokirjaa ei Suomen varianteista ole vielä ollut – suuresta tarpeesta ja kiinnostuksesta huolimatta. Tähän ilmisevään tarpeeseen on siis Ismo Parikan teos mitä tärkein vastaus.

Teoksesta näkyy tekijän pedanttinen kiinnostus asiaan, ja ainakin minulle tämä teos paljasti suorastaan loputtomasti uutta tietoa. Voisi jopa sanoa, että teos oli sikäli ahdistava, että se paljasti suorastaan karusti, kuinka paljon sitä vielä olisikaan kerättävää.

Teos etenee kronologisesti markka-ajan alusta loppuun ja sen tekemisessä on pyritty kuvaamaan täydellisesti kaikki tekijän tuntemat variantit. Teosta tukee erillisenä myytävä Hinnasto suomalaisille kolikkovarianteille 1864–2001, jossa on pyritty hinnoittelemaan kukin varianttityyppi viime aikoina toteutuneiden huutokauppanoteerausten pohjalta. Luonnollisestikaan ei kaikista varianttityypeistä ole olemassa tuoretta noteerausta, joten tekijä on joutunut päättämään hintoja omien kokemustensa ja yleisyshavaintojensa pohjalta – mikä on kaikille luetteloiden tekijöille tuttua.

Varsinainen varianttiteos on varsin ajaton tietolähde, ja hinnasto-osan mahdollisten päivitysten myötä hintatieto kyyntee seuraamaan tapahtuvaa kehitystä. Varsin toimivalta tuntuva ratkaisu.

Teoksen selkeä heikkous on sen kuvamateriaali, jonka tasoa ei voi hyvällä tahdollakaan sanoa ammattimaiseksi. Tämä läpi koko teoksen esiintyvä heikkous on omiaan antamaan kokonaisuudesta kotikutoisen ja jopa nuhjuisen kuvan – ja tämä on sääli, koska teoksen asiasisältö on mitä arvokkainta. Jos teoksesta on suunnitteilla toinen painos, neuvoisin paneutumaan kuvien tekniseen to-

teutukseen suurella vakavuudella. Ammattilaisosaamisen käyttö olisi toki kallista, mikä myös nostaisi teoksen hintaa, joten asia ei ehkä ole niin helppo toteuttaa kuin äkkiseltään ajattelisi. Ja huolimatta digikuvien realistisuudesta, olisi monia variantteja, jotka ilmenisivät keskivertolukijalle paremmin piirroskuvien avulla.

Kenelle kirja sopii? Kirja on aivan ehdoton hankinta kaikille Suomen markka-ajan metallirahojen varianttien keräilijöille. Ajattoman luonteensa vuoksi on kirja ansainnut paikkansa jokaisen asiasta kiinnostuneen keräilijän ja tutkijan hyllyssä – kuvien teknisistä puutteista huolimatta. Kirjan tekstit ovat suomeksi, esipuhe ja sanasto ovat suomeksi, englanniksi ja venäjäksi.

Lopuksi vielä varoituksen sana: kirjassa kuvattu varianttien maailma on niin viettelevä, että siinä voi pian mennä sen kuuluisan pikkusormen lisäksi koko käsi ja vähän muutakin. Kirja voi myös aiheuttaa ahdistusta, koska nyt unelma täydellisestä kokoelmasta voi paeta miltei silmän ulottumattomiin...

JORMA J. IMPPOLA

Parikka, Ismo; Kumpulainen, Piia
Suomalaiset kolikkovariantit 1864–2001 :
Finnish coin variants 1864–2001
= Varianty finskih monet 1864–2001

196 sivua, runsaasti kuvitettu. Jyväskylä 2012, Kirjapaino Kari
Julkaisu ja myynti: Matinmarkka Oy, Jyväskylä
ISBN 978-952-93-0401-1 (nidottu)
ISBN 978-952-93-0402-8 (sidottu)

Parikka, Ismo; Kumpulainen, Piia
Hinnasto suomalaisille kolikkovarianteille 1864–2001 :
Price list for Finnish coin variants 1864–2001
= Perečen' cen finskih monet 1864–2001

49 sivua, kuvitettu. Jyväskylä 2012, Kirjapaino Kari
Julkaisu ja myynti: Matinmarkka Oy, Jyväskylä
ISBN 978-952-93-0403-5 (nidottu)

Vastaus kysymykseen 1)

d) 500 euroa. Yhden hyvälaatuisen oravannahan arvo vastasi noin yhtä raavaan työmiehen työviikkoa. Nykyisin teollisuustyöntekijä ansaitsee verojen jälkeen noin 2000 euroa kuukaudessa, ja näin ollen viikon työrupeaman arvo on karkeasti 500 euroa. Eipä tainnut tuolloin pihapuissa paljon oravia hyppelhtiä.

Vastaus kysymykseen 2)

d) Englanti otti virallisesti käyttöön kultakannan luopuen kaksimetallikannasta vuonna 1816 johtuen Napoleonin sotien aikaansaamasta epävakauudesta. Rahaoloihin haluttiin vakautta. Rahajärjestelmän teoreettinen perusta oli kultainen guinea, joka vastasi 21 shillinkiä. Vuonna 1817 tuli käyttöön kultaraha sovereign (= punta = 20 shillinkiä), joka sisälsi 113 grainia eli 7,32228 grammaa puhdasta kultaa.

Englannin kultainen sovereign ensimmäiseltä lyöntivuodelta 1817. Arvo noin 500–800 EUR.

Päätöksen seurauksena kaikki hopea- ja muu raha oli vaihtorahaa, eikä niiden metalliarvolla ollut mitään te-

kemistä vaihtoarvon kanssa. Kaikki liikkeelle laskettu paperiraha oli sidottu kultaan ja lunastettiin kullalla. Tämän seurauksena vakaasta Englannin rahasta tuli maailman perusraha, johon kaikkea muuta rahaa verrattiin.

Ranska otti vuonna 1803 käyttöön 0,29032 g kultaa sisältävän germinal-frangin (nimi germinal tuli kuukaudesta, jolloin päätös tehtiin). Kultafrangin rinnalla oli kuitenkin käytössä hopeafrangi suhteella 1/15,5 kultaan nähden, eli Ranskalla oli kaksimetallikanta. Vasta vuonna 1864 Ranska luopui hopearahasta perusrahana ja siirtyi kultakantaan.

Suomen siirtyessä kultakantaan vuonna 1877 tuli kultamarkan perustaksi kultafrangi, eli käytännössä Suomi liittyi latinalaiseen rahaunioniin, joka oli kansainvälinen germinal-frangiin perustunut standardi.

Vastaus kysymykseen 3)

c) Reichsbankin seteleiden painamiseen tarvittiin 133 painotaloa ja 30 000 painotyöläistä, ja kaikkiaan 10 miljardia valtionpankin seteliä painettiin inflaation aikana. Yksityisten seteleiden teossa lienee ollut vähintään samanmoinen joukko. Heinäkuuhun 1924 mennessä paperimarkkojen kokonaismäärä nousi yli 1 200 triljoonaan (1,2*1020) markkaan (noin 700 triljoonaa markkaa yksityisiä hätäseteleitä ja 524 triljoonaa markkaa Reichsbankin seteleitä).

Vastaus jokerikysymykseen:

Cochinin rajahikunnan kultainen fanam. Lyöty noin 1600–1750. Arvo 40–100 EUR.

Liiton hallitus vieraili MatinMarkassa

Liiton hallitus piti tammikuun pakkasilla vuoden ensimmäisen kokouksensa Vaajakoskella Keski-Suomessa ja vieraili samassa yhteydessä MatinMarkan uusissa toimitaloissa. Pikaisen vierailun yhteydessä tutustuttiin liikkeen laajoihin valikoimiin Matti Hännisen opastuksella.

Uusia 2 euron erikoisrahoja

Luxemburg juhlisti viime vuoden lopulla 2 euron erikoisrahalla kruununprinssi Guillaumen ja belgialaisen kreivitär Stephanie de Lannoyn häitä. Rahaa lyötiin 500 000 kappaletta, joista tietävästi 2 000 kappaletta proof-versiona. Rahaa on ollut yleisesti saatavilla vasta tämän vuoden puolella.

dentti De Gaulle sekä liittokansleri Adenauer, jotka allekirjoittivat sopimuksen kesällä 1963. Ranska laski rahan liikkeeseen jo alkuvuodesta. Koska nykyisin euromaat saavat tehdä vuodessa kaksi erilaista 2 euron erikoisrahaa, voivat molemmat maat lyödä myös toisen 2 euron erikoisrahan.

Ranska ja Saksa juhlistavat tänä vuonna 50 vuotta täyttävää Élyseé-sopimusta, joka solmittiin vuonna 1963. Molemmat lyövät aiheesta erikoiskakkosen, joissa on yhtenäinen kuva aihe, mutta molemmilla omakieliset tekstit. Rahaan on kuvattu presi-

Saksa on laskenut liikkeeseen osavaltiosarjassaan Baden-Württemberg -aiheisen 2 euron erikoisrahan, johon on kuvattu Maulbronnin luostari. Luostari on perustettu vuonna 1147 ja se on otettu Unescon maailmanperintöluetteloon tasan 20 vuotta sitten vuonna 1993. Baden-Württembergin osavaltion pääkaupunki on mm. autoteollisuudestaan tunnettu Stuttgart. Osavaltio sijaitsee Saksan lounaisosissa.

Jorma Imppolan laatiman ja liiton kustantaman

SUOMEN KOLIKOIDEN JA SETELEIDEN LUETTELON

kahdestoista painos ilmestyy maaliskuussa!

Mukana nyt myös Suomen eurorahat.

Hinnat päivitetty ajankohdan tasolle.

Mukana myös specimen-setelit.

Yhdistykset voivat tilata arviohinnastoa

Numismaatikon toimitukselta

yhteistilauksena edulliseen jäsenhintaan.

Yksittäiskappaleet suoraan

Jorma Imppolalta.

Päivitetty painos maaliskuussa

Luettelo arviohintoineen

Finska mynt och sedlar

c. 1400-2012

Katalog med värderingspriser

11. painos / upplagan
2012